

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 326.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgaasideval-shoot-idm139862322155456/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

- zoolog, var en fremtrædende repr. for m., og Dalgas havde studeret ham grundigt. H. forbinder m. med Darwins udviklingslære (se n.t.s. 212). – *Substansen*: lat. »det tilgrundliggende«. Betegnelse i filosofien for det, der består i sig selv, i modsætning til egenskaberne. Substansbegrebet har spillet en stor rolle i den filosofiske disciplin metafysik fra grækerne over Kant til nutiden – *ireniske(e)*: fredstiftende.
- 266 *vækkte Forargelse hos de smaa*: Luk. 17,1-2. – *Treenigheden*: se n.t.s. 206. – *Galleriet*: de billigste pladser i Det kgl. Teater, øverst oppe. – *hver Profession havde sin Dag*: Hele situationen minder om Collegium politicum i Holbergs komedie *Den politiske Kandestøber* (1722) II,3, hvor der er tale om, at magten i byen skal gå på skift mellem de forskellige fag. – *Positivist*: se n.t.s. 179. – *Ned med Estrup* (Scavenius og Ravn/ Vi vil ingen revnet Grundlov ha' i Kongens København): begyndelseslinien til en slagssang, der blev til under spektaklerne ved et møde i Kbhs skytteforening 22.2.1885. – *hemmelige Steder*: (offentlige) toiletter.
- 267 *Indfødsret*: statsborgerskab. Den erhverves normalt ved fødslen, men udlændinge, der har boet i Danmark i en årrække, kan erhverve i ved lov, den såk. naturalisation. – *Svenskerne*: På denne tid indvandrede mange (land)arbejdere fra Sverige. – *Danton*, Georges Jacques (1759-1794): fr. politiker. Han var virksom som folkefører under den fr. revolution, og han ledede oprøret, der førte til stormen mod slottet Tuileriernes og afskaffelsen af kongedømmet i 1792. – *det historiske graa Hus i Toldbodvej 34*: den ejendom, hvor statsminister Estrup havde sin privatbolig. – *Pe-reat*: lat. Lad ham dø! Ned med ham! Modsat *Vivat*: Lad ham leve! – *Rigsdagskaserne*: Efter Christiansborgs brand i 1884 mødtes rigsdagen i en tidl. kaserne i Fredericiagade, Østre Landsrets nuværende bygninger. – *Cordon*: enkelt række soldater eller politibetjente. – *Slagtere (...)* *Nikolaj*: På Nikolaj Plads var på den tid byens slagterboder. Derfor kan et offentligt pissoir på dette sted have været en tom i øjet på slagterne – jf. s. 268. *Smudplet paa Nikolaj*. I øvrigt er skildringen af optøjerne i nogen grad farvet af urolighederne 1859-1860 mod Frederik 7. og grevinde Danner. Herunder nedbrød folkemasserne et offentligt nødtørftshus på Højbro Plads, og tilstandene var ved at udvikle sig til oprør, hvorfor man satte militæret ind. – *provisorisk*: jf. n.t.s. 74, *31te Mars (...)* 1885. – *Marchalte*: kaldet således, fordi man kan se hoved og fødder på de mænd, der forretter deres nødtørft bag afskærmningen.
- 268 *Politiets Slaver*: straffefanger, der udførte offentligt arbejde. – *Bastille*: slot og fængsel i Paris. B. blev indtaget og nedbrudt 14. juli 1789 (B.-dagen, siden Frankrigs nationaldag). Dette markerede optakten til den store revolution. – *Sansculotter*: fr. »uden knæbukser«. De proletariske (og radikale) grupper under den fr. revolution. De jævne personer gik med lange bukser og ikke som overklassen med hofdragtens knæbukser, »culot-tese«. – *Pulver ist schwarz (...)* *Flamme*: ty. »Krudtet er sort, rødt blodet, gyldent luer flammen«. Citatet stammer formodentlig fra en revolutions-sang op til den ty. revolution i 1848, idet de tre nævnte farver fra det år blev nationalfarver, frem til kejserdømmets indførelse 1870.